

Nimeämätön

Mukailtu sienirihmasto installaationa

LAB-ammattikorkeakoulu

Kuvataiteilija, Kuvataide (AMK)

2022

Fia Kiukkonen

Tiivistelmä

Tekijä Kiukkonen, Fia	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Valmistumisaika 2022
	Sivumäärä 19	
Työn nimi Nimeämätön Mukailtu sienirihmasto installaationa		
Tutkinto ja koulutusala Kuvataide (AMK), kulttuurialan koulutus		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio (jos opinnäytetyöllä on toimeksiantaja)		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyössä tutkittiin sienirihmaston merkitystä elämän kiertokulussa. Sen toimintaa maaduttajana, elämän ylläpitäjänä sekä uuden synnyttäjänä. Aihetta tutkittiin tekemällä installaatio, joka koostui puunkannoista sekä langasta. Kyseiset materiaalit valittiin sillä ne ovat eläviäisiä ja orgaanisia.</p> <p>Kannot haettiin hautausmaalta ja niitä valittiin kolme symbolisoimaan elämän kiertokulun eri vaiheita, syntyä, elämää sekä kuolemaa. Kaksi kantoa aseteltiin lattialle ja kolmas kiinnitettiin seinälle antamaan installaatiolle syvyyttä. Kantojen juurista sidottiin lankoja toisiin lankoihin sekä juuriin. Langat mukailivat sienirihmastoja ja samalla symbolisoivat elämän lankoja.</p> <p>Teos oli interaktiivinen, sen kokija sai osallistua siihen leikkaamalla lankoja poikki tai sitomalla niitä lisää. Interaktiivisuus oli tapa, jolla tutkia teoksen mahdollista muuttamista näyttelyn ajan ja pohtia mitä tämä muutos kertoo tästä päivästä.</p>		
Asiasanat rihmasto, installaatio, kanto, lanka, kiertokulku		

Abstract

Author Kiukkonen, Fia	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2022
	Number of Pages 19	
Title of Publication Nameless Retracing mycelium in an installation		
Degree and field of study Bachelor of Fine arts, Arts		
Name, title and organisation of the client (if the thesis work is commissioned by another party)		
Abstract <p>The thesis work studied the mycelium's function in the circle of life. How it fuels life, gives birth to new and breaks down the dead. The subject was studied by making an installation of yarn and tree stumps. These materials were chosen because they are lifeful and organic.</p> <p>The chosen stumps originated from a cemetery, and there were three of them to symbolize the different phases of the circle of life, birth, life and death. Two of the stumps were placed on the floor and the third hung on the wall to give the installation more dimension. The yarn was fastened from the stump's roots to each other and to different roots, creating a weblike net symbolising the mycelium and the threads of life.</p> <p>The installation was interactive, people was given the opportunity to participate in it by cutting existing threads or binding new ones in the net. Interactivity was a way to study the possible change of the installation during the exhibition time, and to see if the change tells something about the present day.</p>		
Keywords mycelium, installation, tree stumps, yarn, circle of life		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Tietoperusta.....	2
2.1	Rihmasto elämän kiertokulussa	2
2.2	Rihmasto taiteilijoiden töissä.....	2
2.3	Philip Ross	2
3	Taiteellinen prosessi.....	4
3.1	Tekotapa ja materiaalit	4
3.2	Taustapohdintaa.....	4
4	Työn vaiheita	6
4.1	Teoksen idea.....	6
4.2	Alku	7
4.3	Kiinnikkeet	9
5	Installaation teko.....	10
5.1	Kantojen paikat.....	10
5.2	Langat	11
5.3	Interaktiivisuus.....	12
6	Museolle valmistunut lopullinen teos.....	13
7	Analyysi.....	16
7.1	Lähtökohta.....	16
7.2	Kehitys.....	16
7.3	Ajankohtaisuus	16
7.4	Ajatuksia.....	17
8	Yhteenveto ja pohdinta	18
	Lähteet	19

1 Johdanto

Sienirihmasto on miljoonia vuosia vanha, koko ajan olemassa oleva ja sitä on kaikkialla. Sitä on jalkojemme alla maan sisällä, kasveissa, eläimissä, meissä. Se auttaa kasveja saamaan ravinteita, toimii kommunikointi apuna niiden välillä ja on mahtava hiilinielu.

Kiinnostus sienirihmastoja kohtaan on jossain määrin aina ollut minussa. Pienestä asti se on houkutellut sekä samalla ällöttänyt. Kun ymmärsin, kuinka paljon se auttaa puita ja luontoa, kuinka hyödykäs sekä oppiva se on, kiinnostus sitä kohtaan vain kasvoi.

Sienirihmasto vaikuttaa olevan aliarvioitu ja inhottava monelle. Kuitenkin viime vuosikymmenenä sitä on alettu tutkimaan ja hyödyntämään enemmän. Nykyään arvostus sitä kohtaan on kasvamassa, ja halutaan oppia sen hyödyistä koko ajan enemmän. Sitä tutkitaan lääketieteen parissa, ilmaston ja luonnon kysymysten kannalta. Sitä voi käyttää rakennusmateriaalina rakennuksissa sekä vaatteissa tekstiilin korvikkeena.

Opinnäytetyö keskittyy rihmaston merkityksellisyyteen elämän kiertokulussa, sen toimijana maaduttamisen, uudelleen synnyttämisen ja elämän ylläpitämisen parissa. Tätä aihetta tutkitaan installaation kautta. Installaatio tulee koostumaan kolmesta puun kannosta sekä lan-goista, jotka sidotaan kantojen juurista toisiinsa mukailemaan sienirihmastoja.

2 Tietoperusta

2.1 Rihmasto elämän kiertokulussa

Elääkseen, ja kasvattaakseen itsestään sieniä, rihmaston on saatava ravintoa. Ravintonsa rihmasto hankkii syömällä, maaduttamalla materiaa, esimerkiksi kasvien tai eläinten osia. Rihmastossa on eräänlaisia entsyymejä, joilla se pystyy hajottamaan materiaa ja tästä hajonneesta materiasta se imee ravintonsa. Samalla hajonneesta materiasta pääsee ravintoaineita maahan. Näitä ravintoaineita kasvit pystyvät hyödyntämään itselleen kasvaakseen. Näin myös kasveja syövät eläimet hyötyvät rihmaston harjoittamasta maaduttamisesta. (Miller, 2013.)

2.2 Rihmasto taiteilijoiden töissä

Suurilta käsin rihmasto aiheella ei ole itsessään mitään tekemistä taiteen kanssa. Jostain syystä se on alkanut kiinnostamaan taiteilijoita koko ajan enemmän ja enemmän. Syy siihen lienee ympäristö ja ekologisuus kysymysten lisääntyneessä tietoisuudessa. Olemme alkaneet ymmärtämään näiden mikrorakenteiden ja elinten todella suurta merkitystä, rajattomia uusia mahdollisuuksia, ja tämä on luultavasti herättänyt sen uteliaisuuden ja mielenkiinnon joka tänä päivänä näkyy monen taitelijan teoksissa. (Fantastic Fungi, 2022.)

Jotkut taiteilijat, arkkitehdit sekä innovaattorit kasvattavat sekä 3D-printtaavat rihmastoja, jota he sitten käyttävät teoksissaan sekä töissään. Esimerkki tällaisesta on lontoolainen Blast Studio, joka on kehittänyt tavan 3D-tulostaa sienirihmastoja pilareiksi. Näitä pilareita on ensin tarkoitus hyödyntää syötävien sienten kasvattamiseen, ja sen jälkeen rakennusmateriaalina. (Hahn, 2022.)

Rihmastoja on hyödynnetty myös design-maailmassa. Tästä toimii esimerkkeinä Ninela Ivanova ja Sebastian Cox, jotka ovat sienirihmastosta tehneet huonekaluja kuten lamppeja sekä tuoleja. Näihin kalusteisiin he käyttävät puuta sekä eräänlaista tiettyä sienirihmastoja. Cox ja Ivanova istuttavat rihmastoja puutavaraan ja antavat tämän elää sekä kasvaa ennalta tehtyihin kehyksiin. (Killipp, 2017.)

2.3 Philip Ross

Todella merkittävä taiteilija sienikansan parissa on amerikkalainen Philip Ross (1966-). Hän on käyttänyt rihmastoja taiteessaan jo kaksikymmentä vuotta. Tehnyt rakennuspalkoita, huonekaluja ja nahkanomaisia töitä rihmastosta. Ross on Myco Works yrityksen omistaja ja perustaja. Tämän hän perusti, koska isot yhtiöt ja yritykset kiinnostuivat hyödyntämään hänen osaamistaan.

Mycotectural Alpha (2009), alla oleva kuva 1, niminen työ oli rihmastosta kasvatettu huone, jonka sisälle pystyi menemään. Ross oli aikaisemmin jo kasvattanut teoksia, esimerkiksi tuoleja, rihmastosta ja sahanpurun sekoituksesta. Sitten hän keksi tehdä rihmasto- sahanpurusekoituksesta tiiliä ja rakentaa näistä tiilistä eräänlaisen huoneen, jonka sisälle pystyi menemään. Tämä huoneteos oli esillä Düsseldorfin Kunsthallessa. Huoneessa tarjottiin samoista rakennusmateriaaleina toimineista tiilistä tehtyä teetä vierailijoille. Vaikka huone oli pienikokoinen eikä ulkonäöltään mitenkään merkittävä, itse tiilet kiinnittivät monen huomion. Ne olivat nimittäin niin kevyitä sekä kestäviä että melkein hajotti Rossin työkaluja, jotka on tarkoitettu puun työstämiseen. Tämä innovatiivisen materiaalin keksiminen sai monen yhtiön kiinnostuksen yhteistyöhön heräämään. (Evans, 2014.)

Kuva 1. Philip Ross Mycotectural Alpha, 2009, sienirihmastopalikoista rakennettu huone, (Mok, 2018, Philip Ross)

3 Taiteellinen prosessi

3.1 Tekotapa ja materiaalit

Taiteellinen työ tulee olemaan installaatio. Siihen tullaan käyttämään puiden kantoja juuri-
neen sekä eripaksuisia lankoja. Kantoja on kolme kappaletta kolmion muodossa. Kantojen
määräksi valittiin kolme, sillä elämän kiertokulussa on kolme vaihetta: syntymä, elämä sekä
kuolema. Kannot sijoitetaan siten, että kaksi on lattialla ja kolmas kiinnitetään seinälle an-
tamaan lisää ulottuvuutta ja syvyyttä installaatiolle. Kantojen juuret yhdistetään toisiinsa
langoilla, muodostaen näin rihmaston kantojen väliin. Tällaiseen ratkaisuun päädyttiin, jotta
teos ilmentää ja mukailee rihmastoja todellisimmalla mahdollisella tavalla. Oikeastikin rih-
masto kasvaa puun juurista juuriin ja yhdistyy itseensä. Näin rihmasto myös yhdistää puiden
juuria ja kasvien juuria toisiinsa.

Teokseen valittujen materiaalien parissa olen aikaisemmin työskennellyt, ja jollain tavalla
ne tuntuvat omilta. Sopivat käsiini ja sopivat yhteen. Aikaisempina opiskeluvuosina, kun on
ollut mahdollisuus tehdä teoksia ilman mitään suurempia rajoituksia materiaalien suhteen,
olen päätenyt tekemään puusta, klapeista tai kepeistä, sekä langasta taikka kankaasta te-
oksia. Eli, silloin kun ollut mahdollisuus vapaaseen ilmaisuun olen päätenyt käyttämään näitä
materiaaleja. Tämä tarkoittanee, että kyseiset materiaalit mahdollisesti kumpuavat jostain
syvemmästä tunteesta tai ilmaisun tarpeesta.

Puu oli heti ehdoton suosikki ja kangas sopii luonnollisesti sen kanssa. Mikä sen parempi
kuvaamaan elämän kiertokulkua kuin lanka, elämän lanka. Molemmat materiaalit ovat
omilla tavoillaan todella orgaanisia ja luonnollisia, joten ne sopivat sen takia hyvin yhteen.
Molemmat ovat pehmeitä mutta samalla kovia ja eläväisiä mutta samalla kuolleita. Ne hen-
gittävät sekä imevät kosteutta, kasvavat sekä laajenevat ja pienenevät sitten taas.

3.2 Taustapohdintaa

Outoa että päädyin tällaiseen kolmiulotteisen tekemiseen lopputyöksi. Opiskelemaan lähdin
maalarina, oletus oli, että siihen syvennyn. Nopeasti huomasin, että ilmaisuun kuuluu mui-
takin tapoja mutta kuitenkin tätä lopputulosta en osannut aavistaa.

Kun aloin tutkimaan aihetta ja miettimään taiteellista ilmaisua, ymmärsin että tavallaan olin
jo käsitellyt rihmastoja aikaisemmissa teoksissa. Ei välttämättä rihmastoja itsessään mutta
sen merkitystä kasvien kommunikoinnissa ja symbioosia rihmaston sekä kasvien välillä.

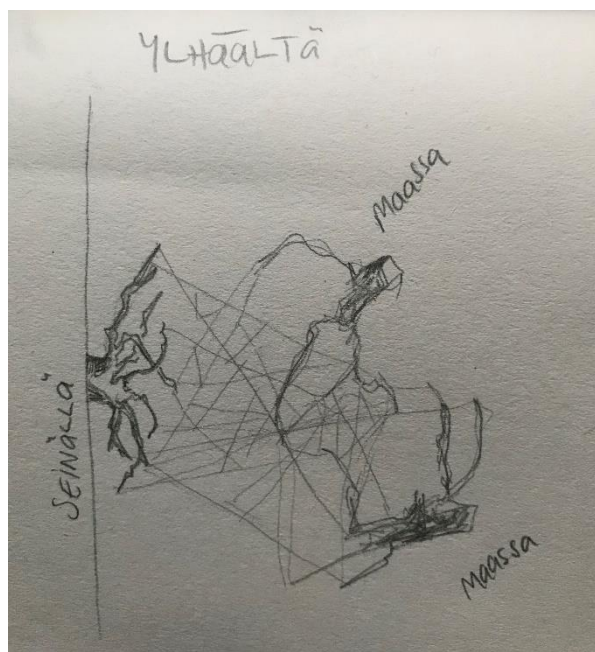
Olen tehnyt muutamia teoksia, joissa olen yhdistänyt klapeja, keppejä ja puuta langoilla tai
lakanan riekaleilla. Niitä teoksia on opiskelun aikana syntynyt kolme, yksi jokaisena

opiskeluvuonna. Neljäntenä vuotena tulee neljäs sellainen. Tavallaan todella symbolista. Jokainen näistä teoksista on ollut minulle henkilökohtaisesti merkittävä ja tunteita herättävä. Luulen, että tästäkin tulee sellainen. Jokainen niistä on myöskin ollut omalla tavallaan lopulta hyvin käsitteellinen. Uskon ja oletan, että tälläkin teoksella tulee olemaan syvä merkitys itselleni ja että se tulee käsittelemään paljon enemmän kuin pelkästään rihmaston merkitystä elämän kiertokulussa, että se tulee olemaan paljon moniulotteisempi. Yleensä teoksissa käy niin. Ne alkavat elämään omaa elämäänsä, ja ideat sekä ajatukset kehittyvät siinä teosta tehdessä ja ovat lopullisia vasta sitten kun teos on valmis. Usein olen ymmärtänyt vasta teoksen valmistuttua sen, mistä kaikesta teos kertoo. Teoksista löytyy merkityksiä merkitysten sisällä. Työskentely on intuitiivista, ilman selkeätä suuntaa, joka kumpuaa jostain syvältä. Tietenkin teen tietoisia valintoja, esimerkiksi materiaalien kanssa mutta muuten asiat löytävät omat paikkansa itse.

4 Työn vaiheita

4.1 Teoksen idea

Teokseen tulevat kannot ovat peräisin Honkanummen hautausmaalta. Alla, kuva 2, on piirretty luonnos kantojen paikoista. Kannot asetellaan siten, että niistä muodostuvan kolmion jokaisen sivun luokse pääsee. Näin tehdään, jotta teoksen kokija pääsee kolmion jokaisen sivun luokse. Teoksen kokijan tulee päästä kolmion jokaiselle sivulle, jotta sitä voi tarkastella kaikkialta.

Kuva 2. Luonnos

Yhteen kantoon sidotaan langalla sakset, jotta katsoja voi halutessaan leikata teoksessa jo olevia lankoja poikki. Lisäksi teoksen oheen jätetään lankaa, jotta katsoja voi halutessaan myös sitoa lankoja lisää. Näin teoksesta tulee interaktiivinen. Rihmaston kehittymistä ja elämistä pääsee näkemään ja sen kulkuun vaikuttamaan. Tästä on myös kiinnekohta rihmastoon ja sen toimintaan maaduttajana, elämän päättäjänä, rooliin elämässä itsessään ja sen merkitykseen uuden synnyttäjänä elämän kiertokulussa.

Tämä on huomattava aspekti teoksessa, koska se kertoo tästä hetkestä ja ihmisten mielenlaadusta. Ajassa, jossa tekemistä ja elämistä rajoitetaan ja vaikeutetaan, on mukava pystyä antamaan mahdollisuus ihmisille osallistua johonkin, joka useimmiten on kiellettyä. On mielenkiintoista nähdä näyttelyn loputtua, onko lankoja ollenkaan jäljellä, vai onko teos kasvanut. Kertooko lankojen mahdollinen poissaolo siitä, ovatko ihmiset menettämässä toivoaan ja lankojen lisääntyminen siitä, että vielä yritetään sekä halutaan pitää yhtä.

4.2 Alku

Sen jälkeen, että kannot oli saatu asunnolle, ne saivat olla koskemattomina kuukauden verran. Tämä takasi sen, että ne saivat kuivua rauhassa sekä kunnolla ja että niistä katoaisi mahdolliset elävät hyönteiset. Tietenkin kannot jatkoivat kuivumistaan sen jälkeenkin, ja niistä varisee lattialle hiekkaa, multaa sekä kaarnapaloja. Koska kannot olivat olleet pois maasta jo kauan ennen kuin ne haettiin sisälle asuntoon, niissä olleet luonnolliset sienirihmastot olivat kuolleet, eikä täten kantojen asuntoon sisälle tuominen vaikuttanut siihen.

Alla olevassa kuvassa näkyy, kuva 3., pienin kanto joka teokseen tulee. Kuvaamisajankohdaksi se oli kooltaan 70 x 56 x 70 cm ja painoi n. 8 kg. Tämä kanto on tarkoitettu kiinnittämään seinälle, jotta installaatioon saadaan enemmän ulottuvuutta sekä syvyyttä.

Kuva 3. Pienin kanto

Alla olevissa kuvissa, kuva 4. ja kuva 5., on kaksi muuta kantoa. Kuva 4. on keskikokoisesta kannosta. Se on mitoiltaan noin 90 x 84 x 50 cm. Kuva 5. on kuva suurimmasta ja painavimmista kannosta. Se on kooltaan 115 x 150 x 80 cm. Nämä kaksi kantoa sijoitetaan lattialle. Molemmat ovat painavia ja isohkoja, joten niiden kiinnittäminen seinälle ei tule kysymykseenkään. Lisäksi varsinkin keskikokoinen kanto, on sen muotoinen, että hyvän kiinnitys kohdan löytäminen on miltei mahdotonta.

Kuva 4. Keskikokoinen kanto

Kuva 5. Suurin kanto

4.3 Kiinnikkeet

Jotta pienin kanto saataisiin seinälle, siitä oli poistettava ylimääräistä painoa. Lisäksi sen runkoon oli saatava kunnollinen pinta, johon laittaa kiinnikkeet, joilla se saataisiin seinälle. Ensin sahattiin runko poikki. Siitä poistettiin 31 cm puuta, joka vähensi kannon painon 8 kg:sta noin 4,5 kg:oon. Samalla saatiin rungon uuteen leikkauspintaan halkaisijaltaan 12 cm:n alue, johon ruuvattiin seinäkiinnikkeet. Kiinnikkeiden löytäminen ei ollut mitään helppoa, mutta vihdoin melkein kymmenen eri kaupassa käynnin jälkeen löydettiin sellaiset, joita voitiin käyttää. Löydetyt kiinnikkeet, (Kuva 6), eivät ole sellaisia, joita toivottiin mutta saivat kelvata paremman puutteessa. Kiinnikkeet ruuvattiin kantoon, kolme ruuvia per kiinnike, kuten kuvasta 7 näkee.

Kuva 6. Kiinnikkeet

Kuva 7. Kiinnikkeet kannossa

5 Installaation teko

5.1 Kantojen paikat

Kun kiinnikkeet olivat paikoillaan, oli aika etsiä jokaisen kannon oma paikka. Pienin kanto, joka tulee seinälle, tulee noin 150 cm:n korkeuteen lattiasta. Puun rungon reuna tulee olemaan 150 cm:n kohdalla ja kiinnikkeet noin 160 cm:n. Kanto kiinnitetään seinään siten, että seinään ruuvataan kolme ruuvia, kannossa olevien kiinnikkeiden kohtien mukaan ja sitten kanto laitetaan ruuvien ja kiinnikkeiden varaan riippumaan. Kannon ylin kohta on noin kahden metrin korkeudessa.

Alla vasemmanpuoleisessa kuvassa (Kuva 8) näkyy kannon kiinnityskohta seinään. Itse kiinnikkeet piiloutuvat hyvin seinän ja kannon väliin. Alla oikeamman puoleisessa kuvassa (Kuva 9) on sama kanto edestäpäin kuvattuna. Näyttää siltä, kuin se kasvaisi ulos seinästä.

Kuva 8. Saumakohta

Kuva 9. Seinässä oleva kanto

Kaksi muuta kantoa sijoitettiin lattialle siten, että kokonaisuudesta tuli kolmion muotoinen. Tämä ilmenee alla olevasta kuvasta 10. Installaatio on kaiken kaikkiaan noin 200 x 300 x 200 cm siinä tilassa, jossa se luonnostellaan. Lopullinen installaation koko määräytyy museolla vasta, kun saadaan tietää, minne ja minkälaiseen kohtaan siellä installaatio tulee esille.

Kuva 10. Kannot asunnossa

5.2 Langat

Elämänlankoja, rihmastoja, kuvaamaan on valittu valkoista ompelulankaa sekä valkoista viljalankaa. Nämä valittiin siksi, että ovat materiaaleiltaan hyvin orgaanisia. Valkoinen väri valittiin, jotta kontrasti langan valkoisuuden sekä kantojen tummuuden välillä olisi mahdollisimman suuri. Tämän kontrastin voi nähdä alla vasemmalla, kuvassa 11. Molempia lankoja voi muokata ohuemmiksi, jotta saadaan eri paksuisia lankoja. Lankoja sidotaan juurista juuriin, sidotuista langoista juuriin ja langoista toisiinsa, jotta syntyy mahdollisimman runsas rihmasto. Kuten viereisestä kuvasta ilmenee, langat pingotetaan tiukasti, jotta ne pysyvät suorina ja kiinteän näköisinä, luodakseen mahdollisimman suuren kontrastin juurien orgaaniseen ja elävään muotoon.

Koska installaation lopullinen koko, sekä kantojen paikat, määräytyvät vasta museolla esille pantaessa, lankoja ei vielä sidota umpisolmuilla kantoihin. Teos, joka syntyy museolle, tulee olemaan lankojen ja kantojen sijoituksen kohdilta erinäköinen kuin se, joka nyt tehdään. Tämä muutos johtuu siitä, että asunnon pienen koon takia, installaatiota ei voinut alun perin tehdä todelliseen kokoon. Lisäksi teoksen kokoon vaikuttaa mihin teos on mahdollista sijoittaa museolla. Asunnolle syntyneen teoksen ulkomuoto ilmenee kuvasta 12 joka on alla ja oikealla.

Kuva 11. Kontrastit

Kuva 12. Asunnossa tehty teos

5.3 Interaktiivisuus

Teoksen yhteen kantoon sidotaan lanka ja tämän langan päähän sakset. Näillä saksilla voi katsoja halutessaan poikkaista elämänlangan. Lattialle, teoksen rihmaston alle, jätetään jo irti leikattuja langan pätkiä, joita myös voi sitoa takaisin. Lisäksi osa teoksessa olevista langoista sidotaan siten, että niistä näkyy lankojen solmut ja solmujen päät. Sekin mahdollisesti auttaa katsojaa interaktiivisuuden ymmärtämisen kanssa.

Suunnitelmana on, että teoksen kokijaa ei tarvitsisi ohjeistaa sen enempää teokseen osallistumisen kanssa, vaan että siinä olevat sakset, lattialla olevat langan pätkät sekä langoissa olevat solmut viittaisivat osallistumiseen tarpeeksi. Mahdollisesti suomalainen mentaliteetti on liian jäykkä ja ujo uskaltautuakseen osallistumaan museossa olevaan teokseen, mutta osallistumista ainakin toivotaan.

6 Museolle valmistunut lopullinen teos

Museolle saavuttua kannot aseteltiin lattialle. Siinä vaiheessa eivät näyttäneet mitään. Vähitellen aloitettiin kiinnittämällä pienin kanto seinälle, sekä sijoittamalla lattialle jäävät kannot omille paikoilleen. Kun kaikki kolme kantoa olivat löytäneet paikkansa, alettiin selvittämään lanka sotkua. Alla olevassa kuvassa (Kuva 13) on alettu selvittämään lankoja.

Langat oli kuljetuksen ajaksi irrotettu kannoista ja pakattu muovi pussiin. Pussissa olivat sotkeutuneet toisiinsa. Tämä vaikutti siihen, että samanlaista rihmasto mukaelmaa, joka tehtiin omalla asunnolla, oli mahdoton toteuttaa museolla. Lisäksi seinälle kiinnitetty kanto oli korkeammalla ja lattialla olevat kannot oli aseteltu eri etäisyyksille teoksen uudelleen kokoamisessa.

Kuva 13. Museolla aloitettu

Museolle tehty teos oli erilainen verrattuna asuntoon tehtyyn. Kannot olivat laajemmalle alueelle aseteltuja ja rihmastokin muuttui. Rihmastosta tuli myös laajempi, sekä seittimäisempi ja orgaanisempi. Tämä orgaanisuus johtui siitä, että lanka sotkua, joka oli kuljetuksen aikana syntynyt ei pystytty ratkomaan, vaan siitä oli jatkettava uudelleen sitomista ja rakentamista. Osa langoista oli pakko leikata irti sillä ne ei saatu kiristymään kunnolla ja ilman että jokin toinen lanka alkoi roikkumaan. Lopulta nämä aspektit tekivät teokselle oikeutta, kuten alla olevasta kuvasta 14 näkee.

Teokselle löytyi paikka sisäseinältä jonne luonnon valoa ei päässyt. Siihen kohdistettiin omat spottivalot, joilla korostettiin lankojen valkoisuutta ja kannoista tulevia varjoja (Kuva 15). Tällä tavalla teoksen ulkonäkö muuttui vielä lisää verrattuna aikaisempaan teokseen.

Kuva 14. Lähikuva langoista

Kuva 15. Varjoja

Museolle tulleeseen lopulliseen teokseen sidottiin vielä pienet sakset yhteen kantaan kiinni, ja lattialle rihmaston alle sekä kantojen ympäristöön jätettiin langan pätkiä. Tämä näkyy alla olevassa kuvassa (Kuva 16). Saksilla sai katsoja leikata poikki lankoja, ja lattialla olevia pätkiä sai liittää teokseen sitomalla. Avajaisten aikana todistettiin neljän ihmisen käyvän muokkaamassa teosta, ja toivotaan että vielä useampi käy siihen osallistumassa.

Kuva 16. Lopullinen teos

7 Analyysi

7.1 Lähtökohta

Teoksen ideoinnin alussa ajattelin, että sienirihmasto on kiinnostava, hassu ja helppo aihe. Se on kuitenkin muuttunut teosta tehdessä. Kun vetää punaisia lankoja asioista toiseen huomaa, miten se on kehittynyt ja saanut paljon syvempää merkitystä. Aiheen päättämisen jälkeen tuli heti ajatus teoksen ulkonäöstä, ja sen materiaaleista sen enempää miettimättä, puu ja lanka. Siihen vaikutti omat aikaisemmat teokset sekä kiinnostus ja innostus puihin ylipäätään.

Rajasin aiheen sen laajuuden takia. Silloin valitsin kiertokulun, koska se aspekti rihmastossa on helpoimmin ymmärrettävissä ja se on sen pääasiallisia sekä tärkeimpiä tehtäviä.

7.2 Kehitys

Kun otetaan huomioon kantojen lähtöpaikka, mistä ne saatiin, hautausmaalta, saa teos uutta ulottuvuutta. Hautausmaalla on kirkko, jossa juhlietaan syntymää, elämää sekä kuolemaa. Toinen asia, joka tähän lisää samaa miellelyhtymää, on kantojen lukumäärä, kolme: taas elämä, syntymä ja kuolema.

Kun keksin lisätä teokseen interaktiivisen aspektin, sekin jatkaa samaa elämän kiertokulku miellelyhtymää, sillä lankoja voi leikata tai lisätä. Elämää voi jatkaa tai sen voi päättää. Samalla installaatio elää ja kehittyä näyttelyn ajan.

7.3 Ajankohtaisuus

Teoksen aihe on jo sienirihmaston merkityksessä ajankohtainen. Tutkijat ja innovaattorit lisääntyneesti keksivät uusia tapoja hyödyntää rihmastoja ja kultivoida niitä. Organismi, joka ollut vuosisatoja ruoan lähteenä, sen jälkeen alettu käyttämään lääketeollisuudessa ja tänä päivänä käytetään kamppailussa ilmastonmuutosta vastaan, rakennusmateriaalina sekä tekstiilin korvikkeena. Rihmaston hyödyllisyyttä on tutkittu myös öljyvahinkojen parissa. Amerikassa tehtiin koe, jossa öljyvuoto kohdille laitettiin erilaisia aineita, esimerkiksi kemiallisia, jonkinlaisia bakteereja sekä yhdenlaista sienirihmastoja. Tämän jälkeen vuotokohdat peitettiin ja annettiin aineiden vaikuttaa. Lopputulos oli se, että aine, joka parhaiten imi pois öljyä, oli rihmasto. Rihmasto pystyi lisäksi käyttämään öljyn ravintoaineena ja kasvattamaan siitä sieniä.

Installaation interaktiivisuus tuo sen tämän päivän maailman tilanteeseen. Pandemia, joka jyllää maapallolla, uusia sotia syntyy ja vanhoja jatketaan, inflaatio uhkaa koko maailmaa ja

elämme synkkiä aikoja. Kiintoisaa on nähdä, kuinka moni valitsee katkaista rihmaston elämän langan ja kuka sitoo sinne uutta, onko teos näyttelyn loputtua pienentynyt vaiko kasvanut, ja kertooko tämä ihmisten mielenlaadusta sekä toivosta tai epätoivosta.

7.4 Ajatuksia

Kuukausien aikana on kehittynyt viha- rakkaussuhde teokseen. Ajoittain olen harkinnut kantojen kantamista lähimetsään, taikka polttamista. Samalla on tuottanut mielihyvää joka kerta kun niiden parissa on työskennelty.

Koska installaatiota ei pystytä kuljettamaan kokonaisena Imatralle, vaan siitä pitää irrottaa langat ja kuljettaa osissa, sen lopullinen ulkonäkö nähdään vasta museolla. Lopulliseen ulkonäköön vaikuttaa myös se, mihin kohtaan museolla se tulee esille, sillä paikka määrää teoksen suuruuden. Installaation paikka määrää myös sen, miten teos valaistuu, onko teos esillä luonnon valossa vai kattospoteilla.

Tämä epätietoisuus teoksen lopullisesta ulkonäöstä on tavallaan helpottanut sen tekemistä. Se on antanut mahdollisuuden työstää teosta rennommalla otteella kuin jos sen olisi pakko olla samanlainen museolla kuin mitä se oli asunnolla.

8 Yhteenveto ja pohdinta

Opinnäytetyössä tutkin sienirihmaston toimintaa elämän kiertokulussa. Tätä aihetta lähestyin tekemällä installaation puun kannoista sekä langasta. Kantoja oli kolme symbolisoi massa kiertokulkua, ja niiden välille sidottu lanka mukaili rihmastoja sekä symbolisoi samalla elämän lankaa. Kuten alussa pohdiskelin, teos lähti viemään omia teitään ja sille kehittyi syvempiä merkityksiä kuin olin aluksi ajatellut. Seminaarit ja muiden palautteet, opiskelijoiden sekä opettajien, tukevat tätä ajatusta. Sain kuulla monia eri tulkintoja teoksesta, sellaisia mitä ei itse ollut ajatellutkaan.

Installaation lopullinen ulkonäkö yllätti positiivisesti. Kuten useimpien teosten kanssa, se pääsi kunnolla vasta oikeuksiinsa näytille pantaessa. Tähän vaikutti museon interiööri, valaistus, ilmapiiri ja teoksen koko. Avajaisissa oli hienoa, että muutama katsoja uskaltanut reagoimaan teoksen kanssa. Odotan että pääsen näkemään, onko kukaan muu ymmärtänyt teoksen interaktiivista aspektia.

Pidän tätä installaatiota eräänlaisena neljäntenä pohjateoksena, jossa olen päässyt tutkimaan omaa ilmaisua ilman rajoituksia. Nämä kaikki toimivat hyvänä perustana uusille teoksille, samankaltaisille tai aivan erilaisille. Tästä installaatiosta on jo syntynyt uusia teos- ja kehittämideoita, sekä materiaalien, tekotavan ja aiheen kautta. Sienirihmasto on alkanut kiinnostamaan vielä enemmän, ja toivon että pääsen siihen paneutumaan kunnolla opintojen päätyttyä.

Lähteet

Evans, C. 2014. The house that spores built. Motherboard. Viitattu 6.3.2022. Saatavissa <https://www.vice.com/en/article/pgazx8/the-house-that-spores-built>

Fantastic Fungi. 2022. Viitattu 6.3.2022. Saatavissa <https://fantasticfungi.com/action/>

Hahn, J. 2022. Blast Studio 3D prints column from mycelium to make “architecture that could feed people”. Dezeen. Viitattu 6.3.2022. Saatavissa <https://www.dezeen.com/2022/01/18/blast-studio-tree-column-mycelium-design/>

Killipp, S. 2017. Grown furniture: Sebastian Cox and Ninela Ivanova explore biofactory. Design curial. Viitattu 4.3.2022. Saatavissa <https://www.designcurial.com/news/grown-furniture-sebastian-cox-and-ninela-ivanova-explore-biofactory-5987131/>

Miller, K. 2013. How mushrooms can save the world. Discover magazine. Viitattu 6.3.2022. Saatavissa <https://www.discovermagazine.com/environment/how-mushrooms-can-save-the-world>

Mok, K. 2018. Mycotecture: Building with mushrooms? This inventor says yes. Treehugger. Viitattu 6.3.2022. Saatavissa <https://www.treehugger.com/mycotecture-mushroom-bricks-philip-ross-4857225>